CONTROLEPROTOCOL 2024

(inclusief Normen- en Toetsingskader 2024)

Inhoudsopgave

1. Algemene Bepalingen 3

1.1 Inleiding 3

1.2 Doelstelling 3

1.3 Wettelijk kader 3

1.4 Communicatie en periodiek overleg 3

2. Algemene uitgangspunten voor de controle (getrouwheid én rechtmatigheid) 4

3. Te hanteren goedkeuringstolerantie, verantwoordingsgrens en rapportagetolerantie 4

3.1 Materialiteit / goedkeuringstolerantie 4

3.2 Verantwoordingsgrens rechtmatigheid 5

3.3 Rapportagetolerantie 6

4. Begrip rechtmatigheid en aanvullend te controleren rechtmatigheidscriteria 7

4.1. RECHTMATIGHEIDSCRITERIA 7

4.2 HET BEGROTINGSCRITERIUM 8

4.3 HET MISBRUIK EN ONEIGENLIJK GEBRUIK CRITERIUM (M&O-CRITERIUM) 11

4.4 HET VOORWAARDENCRITERIUM 12

4.5 REIKWIJDTE RECHTMATIGHEIDSCONTROLE: HET NORMENKADER 13

5. Rapportering door de accountant en college 14

5.1 College: Rechtmatigheidsverklaring 14

5.2 Accountant: Interim-controle 14

5.3 Accountant: Verslag van bevindingen 14

5.4 Accountant: Controleverklaring 15

6. Single Information Single Audit (SISA) 15

7. Hardheidsclausule 15

BIJLAGEN: 16

BIJLAGE 1: BENOEMING ACCOUNTANT 17

BIJLAGE 2: COMMUNICATIE EN PERIODIEK OVERLEG 18

BIJLAGE 3: RAPPORTAGEMOMENTEN 19

BIJLAGE 4: INVENTARISATIE WET- EN REGELGEVING: NORMEN- EN TOETSINGSKADER 2023 20

1. Algemene Bepalingen

1.1 Inleiding

De gemeentewet (GW) schrijft in artikel 213 voor dat de gemeenteraad één of meer accountants aanwijst als bedoeld in art. 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in art. 197 GW bedoelde jaarrekening, het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een rapport van bevindingen. In het kader van de opdrachtverstrekking aan de accountant kan de gemeenteraad nadere aanwijzingen geven voor de te hanteren goedkeurings- en rapportagetoleranties. Tevens zal in de opdrachtverstrekking aangegeven moeten worden welke wet- en regelgeving in het kader van het financieel beheer onderwerp van de rechtmatigheidscontrole zal zijn.

1.2 Doelstelling

Met het controleprotocol geeft de gemeenteraad nadere aanwijzingen aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole op de jaarrekening, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij te hanteren goedkeurings- en rapportagetoleranties.

Daarnaast heeft het controleprotocol met de komst van de rechtmatigheidsverantwoording college ook als doel de te hanteren verantwoordingsgrens ten behoeve van de rechtmatigheids-verantwoording en de rapportagetoleranties ten behoeve het opnemen en toelichten van de door het college geconstateerde onrechtmatigheden in de paragraaf Bedrijfsvoering vast te leggen.

Object van controle is de jaarrekening en daarmede tevens het gevoerde financieel beheer over het desbetreffend controlejaar, zoals uitgeoefend door of namens het college van de gemeente Voorschoten.

1.3 Wettelijk kader

De GW schrijft in artikel 213 voor dat de gemeenteraad één of meer accountants aanwijst als bedoeld in art. 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in art 197 GW bedoelde jaarrekening, en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

De gemeenteraad wijst de accountant aan die belast is met de controle van de jaarrekening als bedoeld in art. 197 GW. In het kader van de opdrachtverstrekking aan de accountant geeft de gemeenteraad nadere aanwijzingen voor de te hanteren goedkeurings-en rapporteringstoleranties, alsmede welke wet- en regelgeving in het kader van financieel beheer onderwerp van de controle zal zijn, het zogenaamde normenkader.

1.4 Communicatie en periodiek overleg

Ter bevordering van een efficiënte en doeltreffende accountantscontrole vindt periodiek afstemmingsoverleg plaats tussen de accountant en (vertegenwoordigers uit) de raad in de commissie Planning en Control.

Voor de communicatiemomenten en -vorm met de accountant wordt verwezen naar de controleverordening en de bijlagen 2 en 3 bij dit protocol.

2. Algemene uitgangspunten voor de controle (getrouwheid én rechtmatigheid)

Artikel 213 van de Gemeentewet schrijft voor dat de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening wordt uitgevoerd door de door de raad benoemde accountant. De accountantsverklaring geeft op grond van de uitgevoerde controle aan of:

a. de jaarrekening een getrouw beeld geeft van zowel de baten en lasten als de grootte en samenstelling van het vermogen;
b. de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 van de Financiële-verhoudingswet rechtmatig tot stand zijn gekomen;
c. de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels, bedoeld in artikel 186 GW (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten) en
d. het jaarverslag met de jaarrekening verenigbaar is.

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 van de Gemeentewet (GW), het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Kadernota Rechtmatigheid, alsmede de Nadere voorschriften controle- en overige standaarden (NV COS) die bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

De accountant controleert de jaarrekening en geeft daar door middel van de controleverklaring een oordeel over. De controleverklaring omvat vanaf het boekjaar 2023 een oordeel over de getrouwe verantwoording van baten, lasten en balansmutaties. Er is geen sprake meer van een expliciet oordeel van de accountant over rechtmatigheid. De rechtmatigheidsverantwoording van het college is overigens wel onderdeel van de controle op getrouwheid door de accountant.

3. Te hanteren goedkeuringstolerantie, verantwoordingsgrens en rapportagetolerantie

De accountant accepteert in de controle bepaalde toleranties en richt de controle daarop in. De accountant controleert niet ieder document of iedere financiële handeling, maar richt de controle zodanig in dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening. De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich daarbij op een risicoanalyse, vastgestelde toleranties, statische deelwaarnemingen en extrapolaties.

Naast deze kwantitatieve benadering zal de accountant ook een kwalitatieve beoordeling hanteren (professional judgement). De weging van fouten en onzekerheden vindt plaats op basis van professional judgement op grond van de Bado.

3.1 Materialiteit / goedkeuringstolerantie

Bij het controleren van de jaarrekening hanteert de accountant een bepaalde materialiteit. Deze materialiteit wordt ook wel gedefinieerd als goedkeuringstolerantie.

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed. De accountant gebruikt de deze tolerantie voor de diepgang van de uit te voeren werkzaamheden en daarmee is het is bepalend voor de oordeelsvorming en de strekking van de accountantsverklaring.

Materialiteit speelt op verschillende manieren een rol bij het opstellen van een jaarrekening en de controle daarvan. Allereerst is het een maatstaf van hoe de jaarrekening precies moet zijn opgesteld. Daarbij spelen de kaders en grenzen die de raad met het college afspreekt een rol. De kaders en grenzen worden meegegeven aan de accountant. Bij het opstellen van de jaarrekening wordt uitgegaan van de gedachte dat gebruikers begrijpen dat materialiteit een rol speelt bij het opstellen van de jaarrekening en dat de opsteller een inschatting heeft gemaakt van de belangen van de specifieke gebruikers.

In het Bado zijn minimum eisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. Gemeenteraden mogen de goedkeuringstoleranties scherper vaststellen dan de minimum eisen. Dit moet dan wel worden toegelicht in de accountantsverklaring. Voor het controlejaar 2024 en verder stelt de gemeenteraad de volgende goedkeuringstolerantie overeenkomstig het Bado vast.

Tabel 1.

Goedkeuringstolerantie	**Goedkeurend**	**Beperking**	**Oordeel-onthouding**	**Afkeurend**
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	>1%<3%	-	>=3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	>3%<10%	≥ 10%	-

Verwacht wordt dat de goedkeuringstoleranties **voor 2024** nog door het Bado zullen worden herzien. De minister heeft eerder aangekondigd om vanaf 2024 niet langer onderscheid te maken tussen fouten en onzekerheden, maar vanaf 2024 te spraken van afwijkingen. Het percentage van een goedkeurende verklaring zal daarbij gesteld worden op maximaal 2% aan geconstateerde afwijkingen. Onderstaande tabel geven de aangekondigde goedkeuringstoleranties voor 2024 weer:

Tabel 2.

% van de lasten	Goedkeurend	Met beperking	Onhouding/ afkeuring
Fouten en onzekerheden	<= 2%	2% - 4%	> 4%

Totdat er definitief duidelijkheid komt of bovenstaande ministeriële aankondiging wordt door gevoerd en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) daarop wordt aangepast gelden de huidige percentages zoals opgenomen in tabel 1.

3.2 Verantwoordingsgrens rechtmatigheid

Naast de goedkeuringstolerantie wordt de verantwoordingsgrens onderkend. De verantwoordings-grens is een door de gemeenteraad vastgesteld percentage, waarboven het college afwijkingen (fouten en onduidelijkheden) moet opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording. Op 28 september 2023 heeft de gemeenteraad van Voorschoten de notitie Rechtmatigheidsverantwoording college vastgesteld. De raad heeft daarbij de verantwoordingsgrens voor rechtmatigheid vastgesteld op 2% van de totale lasten, inclusief toevoegingen aan de reserves.

3.3 Rapportagegrens

Naast de goedkeuringstolerantie wordt de rapportagrens bepaald. Als rapportagegrens wordt gekozen voor een bedrag. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportage plaats in het rapport van bevindingen van de accountant. Een lage rapportagrens leidt in beginsel voor de accountant niet tot meer of minder controlewerkzaamheden, maar wel tot een uitgebreidere rapportage in het rapport van bevindingen in het jaarverslag.

Voor de hoogte van de rapportagegrens sluit Voorschoten aan bij bestaande werkwijze. De accountant hanteert bij de controle een grens van € 50.000. Deze grens is mede gebaseerd op de financiële verordening 2023. Hierin is onder andere geregeld dat het college de raad tussentijds informeert bij voor- en najaarsnota als zij verwachten dat de lasten of baten op programmaniveau de geautoriseerde lasten of baten met € 50.000 overschrijden. Deze grens geldt niet alleen voor afwijkingen op het gebied van getrouwheid in het rapport van bevindingen van de accountant, maar ook voor de rechtmatigheidsverantwoording college in de paragraaf bedrijfsvoering.

4. Begrip rechtmatigheid en aanvullend te controleren rechtmatigheidscriteria

4.1. RECHTMATIGHEIDSCRITERIA

In het kader van de rechtmatigheidscontrole kunnen de volgende 9 rechtmatigheidscriteria worden onderkend:

1. Het calculatiecriterium
2. Het adresseringscriterium
3. Het aanvaardbaarheidscriterium
4. Het volledigheidscriterium
5. Het aanvaardbaarheidscriterium
6. Het leveringscriterium

7. Het begrotingscriterium
8. Het voorwaarden criterium
9. Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Aan de eerste zes criteria besteedt de accountant aandacht bij het getrouwheidsonderzoek. Een fout op grond van deze criteria weegt mee in het oordeel van de accountant. Ondanks dat deze criteria door de accountantscontrole worden getoetst, worden deze wel meegenomen bij de verbijzonderde interne controle voor de rechtmatigheid, maar er hoeft in de rechtmatigheids-verantwoording niet over gerapporteerd te worden.

De laatste drie criteria worden niet afgedekt door het getrouwheidsonderzoek van de accountant. Deze worden door middel van het rechtmatigheidsonderzoek door het college gecontroleerd en komen expliciet tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording van het college. Deze criteria zijn: het begrotings-criterium, het voorwaardencriterium en het misbruik oneigenlijk gebruik (M&O) criterium. Deze criteria komen aan de orde in volgende paragrafen.

4.2 HET BEGROTINGSCRITERIUM

Het begrotingscriterium houdt in dat de financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten alsmede de balansposten, tot stand moeten zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's. In de (programma)begroting zijn de maxima voor de lasten per programma door de raad vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen moeten passen binnen de vastgestelde begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn.

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium wordt getoetst of het budgetrecht van de gemeenteraad wordt gerespecteerd. Het begrotings-criterium is uitgewerkt in de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV. Hierin is opgenomen dat bestedingen die uitstijgen boven de in de begroting opgenomen programmabudgetten niet als onrechtmatig worden aangemerkt, als voor de accountant bij de controle vaststaat dat de begrotingsoverschrijding binnen de beleidskaders van de gemeenteraad valt of compensatie mogelijk is door met de hogere lasten rechtstreeks samenhangende inkomsten. Het bepalen of begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn, is voorbehouden aan de gemeenteraad.
Als de overschrijdingen zijn toegelicht en de jaarrekening wordt vastgesteld door de raad, zijn de overschrijdingen alsnog rechtmatig. Alleen een begrotingsoverschrijding die onrechtmatig is, wordt vermeld in de rechtmatigheidsverantwoording

Er is een aantal categorieën begrotingsoverschrijdingen te onderscheiden. Deze categorieën staan in de onderstaande tabel met een korte toelichting of het rechtmatig is of niet.

Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen tenminste de volgende "soorten" begrotingsafwijkingen worden onderkend	rechtmatig/onrechtmatig
Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	rechtmatig (telt niet mee in oordeel)
Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar die niet tijdig konden worden gesignaleerd. Bijvoorbeeld vanwege een open einde (subsidie)regeling. Vaak blijken dergelijke zaken pas in het kader van het opmaken van de jaarrekening.	rechtmatig (telt niet mee in oordeel)
Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad.	onrechtmatig
Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, -verordening) was gedefinieerd.	onrechtmatig
Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente er voor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar. - geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar - geconstateerd na verantwoordingsjaar	 onrechtmatig rechtmatig (telt niet mee in oordeel)
Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren. - jaar van investeren - afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren	 onrechtmatig rechtmatig (telt niet mee in oordeel)

In november 2023 heeft de Commissie BBV de gewijzigde Kadernota Rechtmatigheid 2023 uitgebracht waaraan is toegevoegd dat onderschrijdingen van de begrote lasten en

onderschrijdingen van investeringskredieten en lagere/hogere baten dan begroot ‘tijdig’ aan de Raad moeten worden gemeld.

Het begrip ‘tijdig’ is in artikel 5 lid 3 van de Financiële verordening als volgt verwoord: het College informeert de Raad tussentijds bij de voor- en najaarsnota als het College verwacht dat de (werkelijke) lasten of baten op programmaniveau de geautoriseerde lasten of baten met meer dan € 50.000 zullen over- dan wel onderschrijden, of de investeringsuitgaven de geautoriseerde investeringskredieten zullen over- dan wel onderschrijden.

4.3 HET MISBRUIK EN ONEIGENLIJK GEBRUIK CRITERIUM (M&O-CRITERIUM)

Voor het M&O-criterium worden de volgende definities gehanteerd:

"**Misbruik** is het opzettelijk niet, niet tijdig of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of uitkeringen te verkrijgen dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen."

"**Oneigenlijk gebruik** is het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan."

Bij het M&O-criterium is van groot belang dat de gegevens die door belanghebbenden/derden worden verstrekt juist en volledig zijn. Deze gegevens hebben betrekking op inkomensoverdrachten (uitkeringen, subsidies, heffingen, belastingen en vergunningen).

In het M&O-beleid worden interne procedures beschreven die het opzettelijk misbruik en oneigenlijk gebruik tegen gaan. Het college geeft nadere invulling aan het beleid ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk beleid. In het jaarverslag en/of de toelichting op de jaarrekening verantwoordt het college zich over de opzet, de uitvoering en de resultaten van het M&O-beleid.

Indien een gemeente geen toereikend M&O-beleid voert kan dit gevolgen hebben voor het accountantsoordeel. Indien bij een toereikend M&O-beleid, dat in voldoende mate is uitgevoerd, toch een belangrijke (materiële) onzekerheid – die inherent is aan de regeling – blijft bestaan met betrekking tot de rechtmatigheid van de uitgaven of ontvangsten en deze niet verder kan worden gereduceerd, dient de accountant te beoordelen of deze onzekerheid in de toelichting bij de jaarrekening adequaat wordt weergegeven.

De gemeente dient effectieve maatregelen te nemen om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. De controle richt zich op:

- toetsing in hoeverre in bestaande procedures deugdelijke maatregelen ter voorkoming van misbruik- en oneigenlijk gebruik zijn genomen alsmede de werking van de getroffen maatregelen vaststellen;
- actualiteit van het M&O-beleid.

4.4 HET VOORWAARDENCRITERIUM

Besteding en inning van gelden door een gemeente zijn aan bepaalde voorwaarden verbonden waarop door de accountant moet worden getoetst. Deze voorwaarden liggen vast in wetten en regels van hogere overheden en de eigen gemeentelijke regelgeving. De gestelde voorwaarden hebben in het algemeen betrekking op:

- de omschrijving van de doelgroep respectievelijk het project
- de heffings- en/of declaratiegrondslag
- normbedragen
- de bevoegdheden
- het voeren van een administratie
- het verkrijgen en bewaren van bewijsstukken
- aan te houden termijnen besluitvorming, betaling, declaratie e.d.

Het criterium is met name van toepassing op inkopen, aanbestedingen, subsidies en uitkeringen. Bij alle geldstromen dient vast te staan welke voorwaarden er op van toepassing zijn. De door de andere overheden gestelde voorwaarden liggen vast, maar dit is niet het geval bij de gemeentelijke regelgeving. De gemeenteraad is op gemeentelijk niveau kadersteller en wordt geacht de norm te stellen waaraan door het college moet worden getoetst.

Ten aanzien van de gemeentelijke verordeningen worden uitsluitend financiële consequenties verbonden aan die bepalingen, die recht, hoogte en duur van financiële beheershandelingen betreffen. Oftewel voor de interne regelgeving vindt uitsluitend een toets plaats naar recht, hoogte en duur van financiële beheershandelingen.

Indien en voor zover bij de controle financiële onrechtmatige handelingen worden geconstateerd worden de onrechtmatige handelingen in de rapportage en oordeelsweging uitsluitend betrokken indien en voor zover het door de gemeenteraad of hogere overheden vastgestelde regels en kaderstellende besluiten betreft. Met andere woorden: interne regels van college naar ambtelijke organisatie en andere dan kaderstellende collegebesluiten vallen hierbuiten. Mocht tijdens de toetsing toch blijken dat het normenkader niet juist of compleet is en dit consequenties heeft gehad voor de controles, dan geeft het college in de paragraaf Bedrijfsvoering in de jaarstukken aan welke regels het betreft. De accountant moet dit in zijn verslag bevestigen.

Tenslotte is de Kadernota Rechtmatigheid van de commissie BBV van toepassing bij de controle. De commissie BBV heeft de opdracht zwaarwegende adviezen uit te brengen. Afwijking daarvan is in beginsel niet mogelijk, tenzij er doorslaggevende argumenten zijn om af te wijken. De afwijkingen dienen dan door de gemeente en de accountant te worden gedocumenteerd.

Het zogenaamde normenkader is het overzicht van de in het kader van de rechtmatigheid relevante externe en interne regelgeving. Het college biedt het normenkader, dat is opgenomen in bijlage 4 van het protocol, aan de raad aan. De accountant stuurt zijn advies bij dit overzicht eveneens aan de raad.

4.5 REIKWIJDTE RECHTMATIGHEIDSCONTROLE: HET NORMENKADER

De controle op rechtmatigheid is gericht op de naleving van externe en interne regelgeving, zoals die opgenomen zijn in het normenkader. Het normenkader wordt jaarlijks geactualiseerd en vastgesteld door de gemeenteraad, zie bijlage 4.

De controle op rechtmatigheid is uitsluitend van toepassing voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen en is limitatief gericht op:

1. **de naleving van wettelijke kaders**, zoals die in de kolom “Wetgeving extern” van de “Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij gemeenten” is opgenomen (bijlage 4 van dit protocol).

Dit uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen. Voorbeelden van deze zogenaamde externe wetgeving zijn:

- Algemene verbindende voorschriften van de EU, zoals Europese Aanbestedingsrichtlijnen.
- Wet- en regelgeving waarin nadere voorschriften zijn opgenomen inzake specifieke
- uitkeringen en subsidies vanuit de EU, het Rijk en andere subsidieverstrekkende
- organisaties;
- Fiscale en sociale wet- en regelgeving die door gemeenten moeten worden nageleefd;
- Overige algemene wet- en regelgeving, zoals de AWB (i.v.m. subsidiebepalingen) en
- Bezoldigingswetten en –besluiten;
- Gemeentewet;
- Wetgeving en regelgeving die inrichtingsvereisten voorschrijven (voorbeeld BBV)
- Specifieke wet- en regelgeving ten behoeve van de eigen taakuitvoering.

2. **de naleving van de lokale kaders:**
    - de begroting;
    - de financiële en controleverordeningen van de gemeente Voorschoten (de financiële verordening, de controleverordening en de verordening periodiek onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid);
    - en de overige interne regelgeving, uitsluitend voor zover het financiële beheershandelingen betreft.

In lijn met het advies van het Platform Rechtmatigheid Provincies en Gemeenten (RPPG/nu de Commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)) van oktober 2006 zijn bij de interne regelgeving verordeningen van de gemeenteraad opgenomen. Regelgeving van het college is hiervan uitgezonderd. Verder is die regelgeving opgenomen waarvan de werkingssfeer zich uitstrekt over het controlejaar.

Ten aanzien van het voorwaardencriterium vindt voor de interne regelgeving uitsluitend een toets plaats naar het recht, de hoogte en duur van financiële beheershandelingen, tenzij jegens derden (bijvoorbeeld in toekenningsbeschikkingen) aanvullende voorwaarden met directe financiële consequenties zijn opgenomen. Ten aanzien van de gemeentelijke verordeningen worden uitsluitend financiële consequenties verbonden aan die bepalingen, die recht, hoogte en duur van financiële beheershandelingen betreffen.

Als bij de accountantscontrole materiële financiële onrechtmatige handelingen worden geconstateerd, worden deze in de rapportage en oordeelsweging uitsluitend betrokken indien het betrekking heeft op de door de gemeenteraad vastgestelde regels of hogere overheden. Dus interne

regels van collegebesluiten worden niet meegenomen in de rapportage. Deze regels kunnen wel relevant zijn voor de nadere vaststelling van de invulling van “hogere” besluiten, maar zijn op zich geen object van onderzoek. Het is over het algemeen aan het college om een oordeel te vellen over de geconstateerde afwijkingen van lagere interne regels.

De commissie BBV heeft een standaardtekst opgesteld voor de rechtmatigheidsverantwoording. De standaardtekst zal door gemeente worden opgenomen worden in de jaarrekening.

5. Rapportering door de accountant en college

Gedurende het jaar schenkt het college aandacht aan de rechtmatigheidsvraagstukken, voert rechtmatigheidscontroles uit en rapporteert hierover. Ook de accountant rapporteert tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden. opvolging van bevindingen van interne- en externe controles, waaronder rechtmatigheidsonderzoeken, is een belangrijk onderdeel van de verbetercyclus. Hierna wordt in het kort toegelicht wat dit inhoudt.

5.1 College: Rechtmatigheidsverklaring

Vanaf boekjaar 2023 rapporteert het college over de uitgevoerde rechtmatigheidscontroles in de paragraaf Bedrijfsvoering van het jaarverslag en geeft hierover een rechtmatigheidsverklaring af. Gedurende het jaar worden de controlebevindingen, gespecificeerd naar proces, aard van de fout of onduidelijkheid en bedrag door middel van een controlememorandum met de proces-verantwoordelijke besproken. Daarnaast worden er aanbevelingen gedaan naar aanleiding van de rechtmatigheidscontroles om de toekomstige fouten of onduidelijkheden te verminderen gericht op het vermijden. De Concerncontroller monitort de opvolging van de aanbevelingen en de afhandeling verbeteracties.

5.2 Accountant: Interim-controle

In de tweede helft van het jaar wordt door de accountant de interim-controle uitgevoerd. Over de uitkomsten van de interim-controle wordt na afronden van de interim-controle nog in het lopende jaar een managementletter uitgebracht aan het college. De managementletter wordt met een afvaardiging van de raad in aanwezigheid van de accountant in de commissie P&C besproken en tezamen met de jaarstukken aan de gemeenteraad toegezonden.

5.3 Accountant: Verslag van bevindingen

Overeenkomstig de Gemeentewet wordt over de controle van de jaarstukken een verslag van bevindingen uitgebracht aan de gemeenteraad en in afschrift aan het College. In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de financiële beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen. Daarnaast worden in het verslag van bevindingen resterende fouten, onzekerheden of verbeteringen op het gebied van verslaglegging rekening houdend met afgesproken rapportagetoleranties opgenomen. Het verslag van bevindingen wordt conform de planning van de jaarrekening opgeleverd. Indien wordt afgeweken van deze planning rapporteert de accountant hierover aan de gemeenteraad, gehoord hebbende het college.

5.4 Accountant: Controleverklaring

In de Controleverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven. De controleverklaring ziet toe op de getrouwheid van de jaarstukken, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording van het college. De controleverklaring is bestemd voor de gemeenteraad, zodat deze een besluit kan nemen over de vaststelling van de door het college van burgemeester en wethouders opgestelde jaarrekening.

6. Single Information Single Audit (SISA)

Ingaande 2007 is het principe van Single Information Single Audit (SISA) ingevoerd voor bijna alle specifieke uitkeringen van het rijk. Hierdoor gaan gemeenten voortaan minder en maar op één moment verantwoordingsinformatie verstrekken aan het Rijk en provincie over specifieke uitkeringen. Er wordt namelijk aangesloten bij de reguliere jaarrekening van de gemeente. Daarmee worden ook de totale controlewerkzaamheden van deze informatie verminderd.

Voor SISA verantwoordingen gelden specifieke toetsingsvoorwaarden. In de circulaire SiSa van het Ministerie van Binnenlandse Zaken is nadere regelgeving verstrekt over de wijze van verantwoorden over specifieke uitkeringen. De SISA verantwoording wordt als bijlage meegenomen bij de jaarrekening en tevens door de accountant gecontroleerd en voorzien van een controle verklaringen. De accountant neemt per specifieke uitkering de fouten en onzekerheden in het verslag van bevindingen op. Het gaat hier om fouten/ onzekerheden die niet door de gemeente kunnen worden gecorrigeerd.

De rapporteringtolerantie voor specifieke uitkeringen heeft geen consequenties voor de omvang en aard van de controle van specifieke uitkeringen. Het gaat alleen om het rapporteren van de waargenomen en niet herstelde fouten en onzekerheden voortkomende uit de accountantscontrole.

7. Hardheidsclausule

Ondanks het feit dat het normenkader zorgvuldig is opgesteld is het niet mogelijk te garanderen dat dit kader hiermee limitatief is. Dat betekent dat in die gevallen waarin de interne wet- en regelgeving zoals die is opgenomen in het normenkader niet voorziet, dan wel (interpretatie)ruimte laat, het College gemandateerd is om beslissingen te nemen. Wanneer het College van dit mandaat gebruik maakt, legt het hierover verantwoording af aan de gemeenteraad.

BIJLAGEN:

1. Benoeming accountant
2. Communicatie en periodiek overleg
3. Rapportagemomenten
4. Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole

BIJLAGE 1: BENOEMING ACCOUNTANT

Bij besluit van 21 december 2021 heeft de gemeenteraad Verstegen accountants en belastingadviseurs B.V. aangewezen als accountant belast met de controle van de jaarrekening als bedoeld in art 197 GW. Verstegen accountants is aangesteld als accountant voor een periode van vier jaar. Dit behelst de controle jaren 2022, 2023, 2024 en 2025. In het contract is tevens een mogelijke verlenging opgenomen van maximaal twee jaar.

BIJLAGE 2: COMMUNICATIE EN PERIODIEK OVERLEG

In het kader van het bestuurlijk overleg en de rapportage kunnen de volgende contacten tussen de accountant en het bestuur en management als regel van toepassing zijn.

De controle van de jaarrekening wordt gecoördineerd door de gemeente. De aanspreekpunten voor de jaarrekeningcontrole 2023 van de gemeente Voorschoten betreffen voor de coördinatie van de jaarrekeningcontrole de concerndirectie, de concerncontroller en het afdelingshoofd financiën.

Gremium	Aantal per jaar	Toelichting
College van burgemeester en wethouders en gemeenteraad	pm	Op verzoek overlegt de accountant met de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders.
Commissie Planning & Control (cie. P&C)	twee	De gemeenteraad is opdrachtgever van de accountant. De cie P&C is het aanspreekpunt voor de accountant voor de opdrachtformulering. Voorafgaand aan de controle van de jaarrekening zal een overleg plaatsvinden met de cie. P&C om een nadere invulling aan de controleopdracht te geven. Eventuele belangrijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de controle zullen door de accountant tussentijdse worden teruggekoppeld naar de commissie P&C. Daarnaast zullen de bevindingen van de jaarrekeningcontrole, op basis van het concept en het definitief rapport van bevindingen, worden besproken in de cie. P&C.
Portefeuillehouder Financiën	drie	Pre-auditgesprek, Managementletter en gesprek definitief rapport van bevindingen.
Griffier	pm	Voorbereiding van overleg met de gemeenteraad en de commissie Planning & Control alsmede informeel voortgangsoverleg naar behoefte.
Gemeentesecretaris, managementteam en concerncontroller	periodiek	De gemeentesecretaris van de gemeente Voorschoten, teamleider Financiën en HR en de concerncontroller zijn voor de accountant belangrijke gesprekspartners. Bijeenkomsten: 1. Bespreking managementletter met verbeterpunten voor interne beheersing naar aanleiding van interim controle; 2. Bespreking rapport van bevindingen naar aanleiding van jaarrekeningcontrole.
Teamleider Financiën en HR	periodiek	Het financieel management is voor de accountant het eerste aanspreekpunt met betrekking tot de controle op de jaarrekening. Er zijn drie natuurlijke momenten: 1. het pre-audit gesprek; 2. de bespreking van de interim-controle; 3. de bespreking van de jaarrekeningcontrole. Daarnaast kan naar behoefte worden gekozen voor tussentijdse voortgangsgesprekken.
afdelingen	pm	Binnen de sectoren/ diensten zal, in het kader van de controle, nader overleg van toepassing kunnen zijn met de afdelingshoofden en verantwoordelijken van de Werkorganisatie Duivenvoorde voor de relevante primaire processen.

BIJLAGE 3: RAPPORTAGEMOMENTEN

De volgende standaard rapportagemomenten worden onderkend.

Rapportage	Tijdstip	Inhoud	Gericht aan
Managementletter	Na afronding van de Interim-controle	Mogelijke risico's, verbeter- en aandachtspunten betreffende de processen en procedures (beheersingsstructuur) evenals overige van belang zijnde onderwerpen.	College van burgemeester en wethouders
Rapport van bevindingen bij de jaarrekening	Na afronding van de controle van de jaarrekening.	Wettelijk: De vraag of de inrichting van het financieel beheer en van de financiële organisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken. Daarnaast resterende fouten, onzekerheden of verbeteringen op het gebied van verslaglegging rekening houdend met afgesproken rapportagetoleranties. Relatie tussen de controletolerantie ingevolge controleverordening en de feitelijke bevindingen.	Gemeenteraad
Accountantsverklaring	Na afronding van de controle van de jaarrekening.	Het oordeel over de mate waarin de jaarrekening een getrouw beeld geeft en in overeenstemming is met de verslaggevingsvoorschriften.	Gemeenteraad

BIJLAGE 4: INVENTARISATIE WET- EN REGELGEVING: NORMEN- EN TOETSINGSKADER 2024

In het navolgende overzicht is een inventarisatie gegeven van de in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij gemeenten relevante landelijke wet- en lokale regelgeving. Alleen die wetgeving en regelgeving die betrekking hebben op financiële beheershandelingen maken onderdeel uit van het normen- en toetsingskader zijn daarvoor relevant.

Vaak vraagt landelijke wetgeving of regelgeving om een nadere uitwerking in lokale toetsingskaders, zoals de algemene subsidieverordening, of de algemeen plaatselijke verordening. Het feitelijk toetsingskader voor een specifieke geldstroom wordt daar dan nader in uitgewerkt. Ook voor belastingen/heffingen moeten zaken nader worden geregeld en moet een juridische titel worden verkregen via een verordening. De randvoorwaarden waarbinnen uitgaven (lasten) mogen worden gedaan worden onder meer ontleend aan de begroting en de beheersverordening. De rechtmatigheidsverantwoording betreft de verantwoording van het college aan gemeenteraad en heeft alleen betrekking op de kaders waartoe de raad heeft besloten. Nadere beleidsregels die door het college zijn vastgesteld vallen daarmee buiten de scope van de rechtmatigheidsverantwoording.

De bijlage normen- en toetsingskader moet als volgt worden gelezen:

1. In de eerste kolom bevat een uniek volgnummer.
2. De tweede kolom geeft aan op welk programma de landelijke wetgeving of lokale regelgeving betrekking heeft.
3. De derde kolom geeft het specifieke taakveld binnen het programma weer waarop de landelijke wetgeving of lokale regelgeving betrekking heeft.
4. De vierde kolom betreft de citeertitel van de landelijke wetgeving of lokale regelgeving.
5. De vijfde kolom geeft aan of het externe (landelijke) wet of regelgeving betreft (E) of interne regelgeving vastgesteld door de gemeenteraad (I).
6. De zesde kolom bevat het toetsingskader. Het toetsingskader zijn de specifieke artikelen die betrekking hebben op financiële beheerhandelingen en waar dus in de uitvoering aan voldaan moet worden.

Daarnaast worden door de Rijksoverheid dan wel andere instanties op grond van deze algemene wet- en regelgeving specifieke geldstromen geïnitieerd, bijvoorbeeld in de vorm van subsidies en/of specifieke uitkeringen (SISA-regelingen). Deze specifieke (subsidie)regelgeving is niet in dit overzicht opgenomen. Ter zake wordt verwezen naar het Onderhoudsrapport Specifieke Uitkeringen (OSU) dat op de website van het ministerie van BZK (ww.minbzk.nl) is te vinden. Voor het verkrijgen van subsidies en/of specifieke uitkeringen moet veelal worden voldaan aan de in deze wet- en regelgeving geformuleerde (nadere) voorwaarden, het zogenaamde voorwaardencriterium. Wanneer voor het verkrijgen van de geldstromen ook gesteund moet worden op gegevens van derden, dan zal inzake de juistheid en volledigheid van deze gegevens rekening moeten worden gehouden met mogelijk misbruik en oneigenlijk gebruik, het zogenaamde M&O-criterium. In algemene zin gelden in voorkomende gevallen ook nog andere rechtmatigheidscriteria, vaak ook als nadere invulling van het voorwaardencriterium. Bijvoorbeeld het calculatiecriterium, ofwel wordt het juiste bedrag berekend, is algemeen geldend wanneer op basis van tarieven of normen geldstromen worden verkregen.

Het financiële belang van de onderhavige wet- en regelgeving wordt uiteraard mede bepaald door de omvang van de geldstroom die daarmee direct is gemoeid. Daarnaast zijn echter de potentiële

risico´s van belang welke kunnen ontstaan wanneer relevante wet- en regelgeving niet wordt nageleefd, bijvoorbeeld inzake Europese aanbestedingen. Dergelijke risico´s kunnen indirect tot geldstromen gaan leiden wanneer bijvoorbeeld schadeclaims moeten worden gehonoreerd of op een onjuiste titel verkregen gelden moeten worden geretourneerd.

Bijlage 4 : Normen- en Toetsingskader 2024

Legenda

	= geactualiseerd of nieuw in 2024

Nr.	Programma	Taakveld	Landelijke of lokale wet- en regelgeving	I of E	toetsingskader/ relevante artikelen
1	Alle programma's	0 Alle programma's	Subsidieplan Voorschoten 2020-2023	I	alle artikelen.
2	Alle programma's	0 Alle programma's	Algemene Subsidieverordening Voorschoten 2019	I	artikelen 2 t/m 16.
3	0. Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur	Wet gemeenschappelijke regelingen	E	artikelen 1, lid 1, 51, lid 2, art. 61, lid 2 toestemming raad voor burgemeester of college; besluit burgemeester/ college/ raad en art. 35 ontwerpbegroting.
4	0. Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur	Verordening werkgeverscommissie gemeente Voorschoten 2011	I	artikelen 1 t/m 11.
5	0. Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur	Mandaatbesluit werkgeverscommissie gemeente Voorschoten 2020	I	Artikel 2 Mandaat en machtiging voor de griffier
6	0. Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur	Verordening rechtspositie wethouders Voorschoten 2014	I	Artikelen 2 t/m 12 (regelt vergoedingen wethouders)
7	0. Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur	Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Voorschoten 2021	I	artikelen 2 t/m 8. (regelt raadsvergoedingen)
8	0. Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur	Verordening outplacement gewezen wethouders 2010	I	artikel 2 en 3
9	0. Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur	Verordening op de ambtelijke bijstand en de fractieondersteuning 2003	I	artikelen 8 t/m 12. (regels m.b.t. financiële bijdrage t.b.v. fractieondersteuning)
10	0. Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur	Verordening commissie bezwaarschriften Voorschoten 2021	I	Artikel 7 Vergoeding
11	0. Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur	Reglement van orde voor de vergaderingen en andere	I	artikel 13.

			werkzaamheden van de raad Voorschoten 2012		
Nr.	Programma	Taakveld	Landelijke of lokale wet- en regelgeving	I of E	toetsingskader/ relevante artikelen
12	0. Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur	Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers	E	Hoofdstuk 3. beloning raadslid art. 3.1.1 t/m 3.1.13 en beloning B&W art. 3.2.1 t/m 3.2.15 en 3.2.18 plus 3.3.1 t/m 3.3.8 en beloning commissieleden 3.4.1 t/m 3.4.4.
13	0. Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur	Gemeentewet	E	Hoofdstuk IVa (rekenkamer), artikel 107, lid 2 en artikel 107e (aangaan, wijzigen en beëindigen arbeidsovereenkomst met griffier/ griffiepersoneel), art. 160, lid 1, onder d (besluiten tot privaatrechtelijke rechtshandelingen inclusief het aangaan, wijzigen of beëindigen van arbeidsovereenkomsten met ambtenaren), art. 169, leden 4 en 5 (bijzondere inlichtingenplicht), art. 171 (vertegenwoordiging gemeente), hoofdstukken XIII (begroting en jaarrekening), XIV (administratie en controle) en XV (gemeentelijke belastingen).
14	0. Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur	Delegatiebesluit werkgeverschap raad Voorschoten 2020)	I	artikel 2 (van toepassing voor griffier en griffiemedewerkers).
15	0. Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur	Circulaire Specifieke aandachtspunten Rechtspositiebesluit decentrale	E	Gehele nota

			politieke ambtsdragers voor gemeenten		
Nr.	Programma	Taakveld	Landelijke of lokale wet- en regelgeving	I of E	toetsingskader/ relevante artikelen
16	0. Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur	Burgerlijk Wetboek	E	artikelen 6:119b (Betalingstermijn en wettelijke rente bij handelstransacties),6:74 t/m 6:76 (schadevergoeding wegens toerekenbare niet-nakoming van een verbintenis door een schuldenaar of een door de schuldenaar ingeschakelde hulppersoon) alsmede artikel 6:162 en artikelen 6:170 t/m 6:175 (vergoeding schade wegens onrechtmatige daad of aansprakelijkheid voor personen en zaken) voor zover de plicht tot betaling voortvloeit uit erkenning van de aansprakelijkheid, een overeenkomst of een uitspraak van de rechter, arbitrage of bindend advies, artikelen 7:616, 7:623, 7:624, 7:628, 7:629, 7:630, 7:640 en 7:641 (loon enzovoorts).
17	0. Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur	Algemene Wet Bestuursrecht	E	§ 4.1.3.2 dwangsom bij niet tijdig beslissen, titel 4.2 subsidies, titel 4.4 bestuursrechtelijke geldschulden.
18	0. Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (APPA)	E	artikelen 2 t/m 4a en 130 t/m 138, 141, 153 t/m 162i.

19	0. Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur	Gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland	I	Hoofdstuk 9 Financiële bepalingen, Hoofdstuk 10 Toetreding, Uittreding, wijziging en opheffing
Nr.	Programma	Taakveld	Landelijke of lokale wet- en regelgeving	I of E	toetsingskader/ relevante artikelen
20	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (Financiën)	Overkoepelend financieel kader Voorschoten 2015	I	Hoofdstuk 6 Samenvattende conclusies
21	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (Financiën)	Verordening voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Voorschoten 2023	I	artikelen 2 t/m 7.
22	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (Financiën)	Verordening op de Rekenkamercommissie Leidschendam-Voorburg, Oegstgeest, Voorschoten en Wassenaar 2014	I	artikel 8.
23	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (Financiën)	Verordening voor periodiek onderzoek door het college naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur, van de gemeente Voorschoten 2023	I	artikelen 2 t/m 5.
24	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (Financiën)	Regeling vaststelling wijze waarop kengetallen worden vastgesteld en opgenomen in begroting en jaarverslag provincies en gemeenten	E	artikel 1 plus bijlagen 1 en 2.
25	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (Financiën)	Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden	E	artikelen 1, 2 en 3 plus bijlage1 taakvelden gemeenten en bijlagen 2, 3 en 4.
26	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (Financiën)	Regeling informatieverstrekking sisa	E	artikelen 2 t/m 5 plus bijlagen 1 , 2 en 3.
27	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (Financiën)	Regeling beleidsindicatoren gemeenten	E	artikelen 1, 2 en 3 plus bijlage 1.
28	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (Financiën)	Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2015	I	gehele nota, jaarverantwoording (omvang weerstandsvermogen)

29	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (Financiën)	Nota Reserves en Voorzieningen 2018 - 2021 Voorschoten	I	Paragraaf 2.1 t/m 2.3
30	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (Financiën)	Nota Activabeleid 2018-2021	I	gehele nota
Nr.	Programma	Taakveld	Landelijke of lokale wet- en regelgeving	I of E	toetsingskader/ relevante artikelen
31	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (Financiën)	Kadernota rechtmatigheid 2018 + addendum 2021 en 2022 +2023	E	gehele nota
32	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (Financiën)	Financiële-verhoudingswet	E	artikelen 3 t/m 23, waarbij voor artikel 8 lid 1 tabel b van toepassing is.
33	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (Financiën)	Financiële verordening Voorschoten 2023	I	Gehele verordening
34	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (Financiën)	Controleprotocol en normen-/ toetsingskader 2024	I	Hoofdstuk 2 Algemene uitgangspunten voor de controle.
35	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (Financiën)	Besluit financiële verhouding 2001	E	artikelen 2 t/m 23.
36	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (Financiën)	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten	E	artikelen 2 t/m 66 en 71.
37	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (Financiën)	Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado)	E	artikelen 1a t/m 5.
38	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (Fiscale wetgeving)	Wet op het BTW compensatiefonds	E	relevante artikelen.
39	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (Fiscale wetgeving)	Wet op de omzetbelasting 1968	E	relevante artikelen.
40	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (Inkoop)	Mededingingswet	E	Hoofdstuk 4b. Overheden en overheidsbedrijven en specifiek artikel 25h uitzonderingen.
41	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (Inkoop)	Aanbestedingswet 2012	E	Deel 2. Overheidsopdrachten en prijsvragen voor overheidsopdrachten artikelen 2.1 t/m 2.1639.
42	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (personeel)	Zorgverzekeringswet.	E	relevante artikelen.

43	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (personeel)	Wet normering topinkomens	E	artikelen 1.2 t/m 5.6.
Nr.	Programma	Taakveld	Landelijke of lokale wet- en regelgeving	I of E	toetsingskader/ relevante artikelen
44	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (personeel)	Wet Loonbelasting 1964	E	relevante artikelen.
45	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (personeel)	Wet langdurige zorg Wlz	E	relevante artikelen.
46	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (personeel)	Arbeidsvoorwaardenregeling en de daarbij behorende uitwerkingsovereenkomst (CAR/ UWO)	E	Grondslag voor salarisbetalingen.
47	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (personeel)	Algemene Ouderdomswet AOW	E	relevante artikelen.
48	0. Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead (personeel)	Algemene nabestaandenwet (Anw)	E	relevante artikelen.
49	0. Bestuur en ondersteuning	0.5 Treasury	Wet Houdbare Overheidsfinanciën	E	artikelen 2 t/m 9.
50	0. Bestuur en ondersteuning	0.5 Treasury	Wet financiering decentrale overheden (FIDO)	E	artikelen 2 t/m 6 en 8.
51	0. Bestuur en ondersteuning	0.5 Treasury	Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden	E	artikelen 2 t/m 7.
52	0. Bestuur en ondersteuning	0.5 Treasury	Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (RUDDO)	E	artikelen 2 t/m 4.
53	0. Bestuur en ondersteuning	0.5 Treasury	Regeling schatkistbankieren decentrale overheden	E	artikelen 2 t/m 9.

54	0. Bestuur en ondersteuning	0.6 Belastingen	Nota lokale heffingen 2015	I	Paragraaf 2.5 tarievenbeleid Voorschoten, 3.2 belastingen, 3.3 bestemmingsheffingen en 3.4 rechten, hoofdstuk 4 , 7 en 8.
55	0. Bestuur en ondersteuning	0.6 Belastingen	Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Voorschoten 2023	I	artikelen 1 t/m 6
Nr.	Programma	Taakveld	Landelijke of lokale wet- en regelgeving	I of E	toetsingskader/ relevante artikelen
56	0. Bestuur en ondersteuning	0.6 Belastingen	Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland 2021	I	Hoofdstuk 8: Heffingsambtenaar, Invorderingsambtenaar, ambtenaar van het samenwerkingsverband en belastingdeurwaarder en artikel 32 Bijdrage deelnemers.
57	0. Bestuur en ondersteuning	0.61 OZB Woningen/ 0.62 OZB niet woningen	Verordening op de heffing en de invordering van onroerende-zaakbelastingen Voorschoten 2024	I	artikelen 1 t/m 7.
58	0. Bestuur en ondersteuning	0.64 Belastingen overig	Verordening toeristenbelasting Voorschoten 2023	I	artikelen 1 t/m 13.
59	0. Bestuur en ondersteuning	0.64 Belastingen overig	Verordening op de heffing en invordering van toeristenbelasting Voorschoten 2024	I	artikelen 1 t/m 13.
60	0. Bestuur en ondersteuning	0.64 Belastingen overig	Verordening reclamebelasting Voorschoten 2023	I	1 tm 13
61	0. Bestuur en ondersteuning	0.64 Belastingen overig	Verordening op de heffing en invordering van precariobelasting Voorschoten 2024	I	artikelen 2 t/m 11.
62	0. Bestuur en ondersteuning	0.64 Belastingen overig	Verordening op de heffing en de invordering van belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten Voorschoten 2024	I	artikelen 1 t/m 9.
63	0. Bestuur en ondersteuning	0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	Regeling verzameluitkering	E	artikelen 2 t/m 4.

64	0. Bestuur en ondersteuning	0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	Regeling uitwerking verdeelmaatstaven provinciefonds en gemeentefonds	E	Paragraaf 3. Maatstaven gemeentefonds 8 t/m 21.
65	0. Bestuur en ondersteuning	0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	Regeling aanvullende uitkering gemeentefonds	E	Paragraaf 3. Beleidsregels aanvullende uitkering artikelen 5, 6 en 7.
66	0. Bestuur en ondersteuning	0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	Besluit decentralisatie- en integratie uitkeringen	E	§ 2. Uitkeringen aan gemeenten artikelen ???
Nr.	Programma	Taakveld	Landelijke of lokale wet- en regelgeving	I of E	toetsingskader/ relevante artikelen
67	0. Bestuur en ondersteuning	0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	Wet op de vennootschapsbelasting 1969	E	relevante artikelen.
68	1. Veiligheid	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Wet veiligheidsregio's	E	artikel 55 lid 2 kostenverhaal daadwerkelijke bestrijding van een ramp.
69	1. Veiligheid	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	I	Hoofdstuk 15 Financiële bepalingen, Hoofdstuk 17 Toetreding, uittreding, wijzigingen en opheffing.
70	1. Veiligheid	1.2 Openbare orde en veiligheid	Verordening op de heffing en de invordering van marktgelden Voorschoten 2024	I	artikelen 2 t/m 8.
71	1. Veiligheid	1.2 Openbare orde en veiligheid	Subsidieplan Voorschoten 2020-2023	I	Hoofdstuk 4 Thema Specifieke taken, 4.2.4 Reddingswerk; 4.2.5 Preventie jeugdcriminaliteit (Halt)
72	1. Veiligheid	1.2 Openbare orde en veiligheid	Algemene plaatselijke verordening Voorschoten 2020	I	Alle artikelen die betrekking hebben op vergunningverlening: 2:10, 2:11, 2:12 gebruik openbare ruimte, 2:25 evenementen, 2:28 exploitatie openbare inrichtingen, 2:39 speelgelegenheden, 2:54 bewakingsapparatuur, 2:72 vuurwerk, 3:3 sexbedrijf, 4:11 vellen van houtopstanden, 5:13 collecteren, 5:15 venten, 5.18 standplaats, 5.24 Voorwerpen op, in of boven openbaar water, 5,25 ligplaatsen.

73	2 Verkeer en vervoer	2.1 Verkeer en vervoer en 2.2 Parkeren	Verordening op de heffing en de invordering van leges Voorschoten 2024	I	artikelen 1 t/m 10 plus Bijlage 1, tarieventabel. Hoofdstuk 18 Verkeer en vervoer
74	3. Economie	3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	Wet op de bedrijveninvesteringszones	E	artikelen 1 t/m 7.
75	3. Economie	3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	Verordening bedrijveninvesteringszone Dobbewijk 2022	I	artikelen 2 t/m 14
Nr.	Programma	Taakveld	Landelijke of lokale wet- en regelgeving	I of E	toetsingskader/ relevante artikelen
76	3. Economie	3.4 Economische promotie	Verordening rechten voor de paardenmarkt 2012	I	artikelen 1 tm 6
77	4. Onderwijs	4.1 - 4.3 alle taakvelden Onderwijs	Wet op het voortgezet onderwijs	E	artikelen 5.22 t/m 5.30 rol gemeente in bekostiging, 6.1 t/m 6.23 voorziening in de huisvesting en 8.28 en 8.29 gemeentelijke verordening leerlingenvervoer.
78	4. Onderwijs	4.1 - 4.3 alle taakvelden Onderwijs	Wet op het primair onderwijs	E	artikel 4 (kosten van leerlingen vervoer), artikelen 91 t/m 97 (voorziening in de huisvesting).
79	4. Onderwijs	4.2 Onderwijshuisvesting	Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Voorschoten 2015	I	artikelen 6 t/m 31 aanvraag, procedure, uitvoering, verhuur/ medegebruik en beëindiging voorziening.
80	4. Onderwijs	4.2 Onderwijshuisvesting	Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs gemeente Voorschoten	I	artikelen 5 t/m 16 aanvraag (aanvullende) voorzieningen, toekenning en weigeringsgronden.
81	4. Onderwijs	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Verordening leerlingenvervoer gemeente Voorschoten 2014	I	artikelen 3 t/m 26 aanvraag, procedure, randvoorwaarden en bekostiging voorziening.
82	4. Onderwijs	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Instellingsbesluit van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland houdende	I	Hoofdstuk 9 Financiële bepalingen, Hoofdstuk 10 Toetreding, Uittreding, wijziging en opheffing

			regels omtrent het instellen van de GR Gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland		
Nr.	Programma	Taakveld	Landelijke of lokale wet- en regelgeving	I of E	toetsingskader/ relevante artikelen
83	5 Sport, cultuur en recreatie	5.1 Sportbeleid- en activering; 5.3 Cultuurparticipatie; 5.5 Cultureel erfgoed en 5.6 Media	Subsidieplan Voorschoten 2020-2023	I	Hoofdstuk 5 Thema cultuur, cultureel erfgoed, sport en scouting
84	6. Sociaal domein	6. Sociaal domein	Verordening Cliëntenraad Sociale Zaken gemeente Voorschoten 2016	I	artikel 6, Financiële middelen (begroting en verantwoording bestding van € 5.000)
85	6. Sociaal domein	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Subsidieplan Voorschoten 2020-2023	I	Hoofdstuk 3 Thema Welzijn
86	6. Sociaal domein	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Regeling opvang ontheemden Oekraïne	E	artikelen 2 en 6 t/m 14 verstrekkingen en voorzieningen.
87	6. Sociaal domein	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	E	alle artikelen.
88	6. Sociaal domein	6.3 Inkomensregelingen	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (Wet IOAW)	E	artikelen 5 t/m 9 voorwaarden voor het recht op uitkering.
89	6. Sociaal domein	6.3 Inkomensregelingen	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (Wet IOAZ)	E	artikelen 5 t/m 9 voorwaarden voor het recht op uitkering.
90	6. Sociaal domein	6.3 Inkomensregelingen	Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive Voorschoten 2015	I	alle artikelen.
91	6. Sociaal domein	6.3 Inkomensregelingen	Verordening schuldhulpverlening Voorschoten 2021	I	artikel 2

Nr.	Programma	Taakveld	Landelijke of lokale wet- en regelgeving	I of E	toetsingskader/ relevante artikelen
92	6. Sociaal domein	6.3 Inkomensregelingen	Re-integratie en participatieverordening Participatiewet Voorschoten 2023	I	artikel 8, Participatieplaats, Artikel 10. Werkgeverscheque, Paragraaf 5.1 Administratief proces loonkostensubsidie, Paragraaf 5.2 Procedure persoonlijke ondersteuning bij werk en overige voorzieningen, Paragraaf 5.3 Specifieke bepalingen persoonlijke ondersteuning bij werk
93	6. Sociaal domein	6.3 Inkomensregelingen	Verordening individuele studietoeslag Voorschoten 2015	I	artikel 3, toekenning en verstrekking, art. 4 hoogte
94	6. Sociaal domein	6.3 Inkomensregelingen	Verordening individuele inkomenstoeslag Voorschoten 2019	I	artikel 2 vereisten aanvraag , 3 rechthebbende doelgroep, 4. hoogte individuele inkomenstoeslag.
95	6. Sociaal domein	6.3 Inkomensregelingen	Participatiewet	E	artikelen 10 t/m 10d en artikel 10f voorwaarden aanspraak op ondersteuning.
96	6. Sociaal domein	6.3 Inkomensregelingen	Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Voorschoten 2015	I	artikel 10 hoogte en de duur van de maatregel of de weigering.
97	6. Sociaal domein	6.3 Inkomensregelingen	Fraudeverordening participatiewet, IAOW en IOAZ	I	artikel 1 t/m 3 : gaat in op M&O criterium
98	6. Sociaal domein	6.4 Begeleide participatie	Wet Sociale Werkvoorziening	E	artikel 7 subsidieverstrekking door de gemeente.
99	6. Sociaal domein	6.4 Begeleide participatie	Verordening Persoonsgebonden budget begeleid werken Wet Sociale Werkvoorziening 2008	I	artikelen 2 t/m 14 hoogte, duur en voorwaarden loonkostensubsidie.

100	6. Sociaal domein	6.5 Arbeidsparticipatie	Wet Inburgering 2021	E	artikelen 13 t/m 17 taak van het college.
101	6. Sociaal domein	6.5 Arbeidsparticipatie	Verordening Wet inburgering gemeente Voorschoten 2016	I	artikelen 2 t/m 12
102	6. Sociaal domein	6.5 Arbeidsparticipatie	Subsidieplan Voorschoten 2020-2023	I	artikel 4.2.6 Discriminatievoorziening
Nr.	Programma	Taakveld	Landelijke of lokale wet- en regelgeving	I of E	toetsingskader/ relevante artikelen
103	6. Sociaal domein	6.5 Arbeidsparticipatie	Re-integratie en participatieverordening Participatiewet Voorschoten 2023	I	artikel 8, Participatieplaats, Artikel 10. Werkgeverscheque, Paragraaf 5.1 Administratief proces loonkostensubsidie, Paragraaf 5.2 Procedure persoonlijke ondersteuning bij werk en overige voorzieningen,Paragraaf 5.3 Specifieke bepalingen persoonlijke ondersteuning bij werk
104	6. Sociaal domein	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Wet Maatschappelijk Ondersteuning (Wmo)	E	artikelen 2.3.5, 2.3.6 en 2.3.9 maatwerkvoorzieningen rol college.
105	6. Sociaal domein	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Voorschoten 2015	I	Artikel 3.1 De aanvraag, artikelen 4.1 en 4.2 aanspraak en inhoud beschikking en artikelen 5.1 t/m 5.5.5 regels pgb, artikel 9.4 verhuisvergoeding en 9.6 afschrijvingsperiode, artikel 12.3 en 12.4 tegemoetkoming sportvoorziening en hulphond.
106	6. Sociaal domein	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Financieel besluit maatschappelijke ondersteuning Voorschoten 2024	I	artikel 1 t/m 12: PGB's Maatschappelijke ondersteuning
107	6. Sociaal domein	6.72 Jeugdhulp	Verordening Jeugdhulp gemeente Voorschoten 2015	I	artikelen 8 aanvraag, 9 inhoud beschikking en 10 regels pgb., 16 hardheidsclausule.
108	6. Sociaal domein	6.72 Jeugdhulp	Subsidieplan Voorschoten 2020-2023	I	alle artikelen.

109	6. Sociaal domein	6.72 Jeugdhulp	Jeugdwet	E	artikelen 8.1.1 t/m 8.3.2 financiën en verantwoording.
110	6. Sociaal domein	6.72 Jeugdhulp	Gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden	I	artikelen 14 t/m 17 financiële bepalingen.
Nr.	Programma	Taakveld	Landelijke of lokale wet- en regelgeving	I of E	toetsingskader/ relevante artikelen
111	6. Sociaal domein	6.72 Jeugdhulp	Gemeenschappelijke Regeling Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland	I	Hoofdstuk 7.Financiën, Hoofdstuk 10. Toetreding, uittreding, wijziging en opheffing
112	7. Volksgezondheid en milieu	7.1 Volksgezondheid	Gemeenschappelijke regeling HECHT (Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden)	I	§ 12. Financiën, § 14. Toetreding, uittreding, wijziging en opheffing
113	7. Volksgezondheid en milieu	7.2 Riolering	Verordening op de heffing en de invordering van riool-en waterzorgheffing Voorschoten 2024	I	artikelen 1 t/m 10.
114	7. Volksgezondheid en milieu	7.3 Afval	Verordening op de heffing en de invordering van afvalstoffenheffing Voorschoten 2024	I	artikelen 1 t/m 10.
115	7. Volksgezondheid en milieu	7.4 Milieubeheer	Wet geluidhinder	E	artikelen 125 t/m 126 geluidssanering ten laste van de gemeente als zodanig of als wegbeheerder.
116	7. Volksgezondheid en milieu	7.4 Milieubeheer	Verordening Duurzaamheidsvoucher Voorschoten 2020	I	artikelen 2 tm 11
117	7. Volksgezondheid en milieu	7.4 Milieubeheer	Verordening Duurzaamheidslening Voorschoten 2020	I	artikelen 2 tm 13
118	7. Volksgezondheid en milieu	7.4 Milieubeheer	Verordening Duurzaamheidsfonds Voorschoten 2021	I	artikelen 1 tm 12
119	7. Volksgezondheid en milieu	7.4 Milieubeheer	Verordening Reductie Energiegebruik Woningen Voorschoten	I	artikelen 2 t/m 10
120	7. Volksgezondheid en milieu	7.4 Milieubeheer	Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West-Holland	I	Hoofdstuk 12 Financiële bepalingen, artikel 43 Toetreding, en artikel 44 uittreding

121	7. Volksgezondheid en milieu	7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Wet op de lijkbezorging	E	artikel 22.
Nr.	Programma	Taakveld	Landelijke of lokale wet- en regelgeving	I of E	toetsingskader/ relevante artikelen
122	7. Volksgezondheid en milieu	7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Verordening op de heffing en de invordering van rechten voor het gebruik van de algemene begraafplaats “Rosenburgh” Voorschoten 2024	I	artikelen 2 t/m 9.
123	7. Volksgezondheid en milieu	7.5 Begraafplaatsen en crematoria	BEHEERSVERORDENING BEGRAAFPLAATS ROSENBURGH 2011	I	artikel 42 strafbepaling
124	8. Wonen en Ruimte	8.1 Ruimtelijke ordening	Besluit ruimtelijke ordening	E	Hoofdstuk 6, afdeling 6.1 tegemoetkoming in schade en 6.2 grondexploitatie.
125	8. Wonen en Ruimte	8.2 Grondexploitatie	Wet bodembescherming	E	artikelen 56 t/m 62 aankoop op verzoek van vervuild terrein/ woning op vervuild terrein, 73 en 74 vergoeding schade door onderzoek naar bodemverontreiniging.
126	8. Wonen en Ruimte	8.2 Grondexploitatie	Nota Grondbeleid 2017-2020	I	Paragraaf 3.4, 3.5, 3.7, 3.8, 4.3 t/m 4.7 en hoofdstuk 5.
127	8. Wonen en Ruimte	8.3 Wonen en bouwen	Wet ruimtelijke ordening	E	artikelen 6.1 t/m 6.7 tegemoetkoming in schade, artikelen 6.12-6.22 en 6.24 grondexploitatie.
128	8. Wonen en Ruimte	8.3 Wonen en bouwen	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)	E	artikel 4.1 zekerheid stellen en 4.2 vergoeding van kosten en schade.
129	8. Wonen en Ruimte	8.3 Wonen en bouwen	Verordening Starterslening Voorschoten	I	artikel 1 t/m 10
130	8. Wonen en Ruimte	8.3 Wonen en bouwen	Verordening op de heffing en de invordering van leges Voorschoten 2024	I	artikelen 1 t/m 10 plus Bijlage 1 tarieventabel.
131	8. Wonen en Ruimte	8.3 Wonen en bouwen	Planschadeverordening Voorschoten	I	artikelen 2 t/m 6.

132	8. Wonen en Ruimte	8.3 Wonen en bouwen	Huisvestingsverordening Voorschoten 2023	I	artikel 3 tm 13 aanwijzing, aanvraag, voorwaarden en voorschriften, weigeringsgronden.